

Duševní onemocnění jako výzva pro změnu přístupu, a to nejen v sociální práci

V posledních letech je problematika duševních onemocnění stále častěji diskutována, což souvisí s prokazatelným nárůstem počtu osob s diagnostikovanými psychickými obtížemi. Dynamický rozvoj moderních technologií a vědy, které jsou nedílnou součástí každodenního života, přináší nejen benefity, ale také potenciální rizika pro psychickou pohodu jednotlivců i celé společnosti.

■ **Text: Mgr. Alena Mazurová,**
ředitelka, Sociální služby Haná

Na duševní onemocnění je nahlíženo z různých perspektiv – zejména z pohledu zdravotní péče a sociální práce. Tyto dva přístupy se však často rozcházejí. Zdravotní péče se zaměřuje primárně na diagnostiku, diagnózu, léčbu a medikamenty. Sociální práce akcentuje sociální začlenění, podporu autonomie a kvalitu života člověka. Zdravotní a sociální péče by měla být komplexní s cílem zotavení. Zotavení znamená hledání nových životních cílů a očekávání, při navazování a udržování sociálních vztahů.

Naše společnost je tvořena rozmanitými skupinami lidí s různými specifiky a potřebami. Lidé s duševním onemocněním jsou jen jednou z nich a bohužel se často setkávají s nepochopením a stigmatizací. Předsudky pramení z nedostatečné informovanosti veřejnosti nebo naopak z negativní prezentace např. v médiích, což ztěžuje integraci osob s duševním onemocněním do běžného života. Jedním z následků pak mohou být nesaturované a nenaplněné potřeby, které by měly být naplňovány různou formou podpory, pomoci či péče

v závislosti na aktuálním průběhu onemocnění. Připusťme si, že problémy s dušením zdravím nejsou o slabosti ani o charakterových vadách. Mohou se objevit u kohokoliv a v jakémkoliv věku. Vlivem duševního onemocnění nedochází ke snížení intelektu, ale spíše k nemožnosti plně inteligenci využít. Mylná je i domněnka, že lidé s duševním onemocněním jsou vždy agresivní a mají sklony k násilí. Statisticky je prokázáno, že lidé, kteří mají problémy s duševním zdravím, se naopak kvůli křehkosti a zranitelnosti stávají častěji oběťmi násilí.

Pro osoby s duševním onemocněním existují různé sociální služby, které by měly být **prostupné** a měly by dokázat pružně reagovat na měnící se potřeby v jejich životě. Navzdory rostoucímu počtu osob s duševním onemocněním je kapacita sociálních služeb omezená. Největší nedostatek je patrný zejména v oblasti komunitního bydlení, jehož rozvoj naráží na legislativní, finanční i společenské bariéry. Tyto skutečnosti představují zásadní výzvu pro sociální politiku a praxi, která musí reagovat na měnící se potřeby cílové skupiny.

V současné době se Česká republika snaží o reformu psychiatrické péče. Hlavním důvodem této reformy je fakt, že současná psychiatrická péče často neodpovídá

požadavkům této doby a mnohdy se odehrává v nevyhovujícím a zastaralém prostředí psychiatrických nemocnic. Jedním z cílů je **zajistit změnu v poskytování péče v komunitních službách či samostatných bytech s podporou terénních a ambulantních sociálních služeb**. Je nutné klást důraz na multidisciplinární a meziresortní spolupráci, čímž by měla být zajištěna komplexnost péče. Smyslem celého procesu by mělo být zotavení (recovery), což zaručuje plnohodnotný život každému bez ohledu na jeho onemocnění. **Tato myšlenka vychází z teze, že člověk může žít spokojený život, aniž by se musel plně vyléčit ze svého onemocnění.**

U člověka s duševním onemocněním nemusí dojít plně a zcela k vyléčení z onemocnění, ale zcela jistě díky správné podpoře, péči i pomoci u něj dojde k zotavení.

V naší organizaci Sociální služby Haná poskytujeme lidem s duševním onemocněním pobytovou službu Domov se zvláštním režimem Kvasice. Zařízení se nachází v budově zámku v Kvasicích.

S ohledem na výše popsané jsme se rozhodli přistoupit ke změnám ve službě s cílem zvýšit klientům služby kvalitu života. Proto jsme na podzim loňského roku zahájili realizaci **projektu „Cesta ke změně“**.

Je zaměřen na zjišťování skutečných potřeb klientů. Mapuje míru nezbytné podpory, pomoci či péče, na jejichž základě je možné navrhnout vhodnou sociální službu tak, aby splňovala požadavky na možnost žít co nejvíce „běžným životem“. Zaměřujeme se také na systematizované vzdělávání pracovníků, které je podpůrným mechanismem vedoucím ke změně v myšlení.

Pokud chcete vědět, jak si na této cestě vedeme a jak se mohou změnit přístupy k lidem s duševním onemocněním, přijměte pozvání na konferenci DUŠEVNÍ ONEMOCNĚNÍ JAKO IMPULZ KE ZMĚNĚ, která se uskuteční ve Zlíně a v Kvasicích 13. a 14. května 2026.

Informace a vstupenka

Spolufinancováno Evropskou unií v rámci projektu „Cesta ke změně“ (reg. číslo projektu CZ.03.02.02/00/22_036/0004605) a Zlínským krajem.